

ישיבות המליאה

שנת התש"ס

הישיבה המאתיים ארבעים ותשע (רמט)

ביום כ"ט במרחשוון התש"ס (8 בנובמבר 1999) בשעה 15:00, בבית האקדמיה בירושלים.

הנוכחים: החברים ארי אבנר, עוזי אורנן, משה אזר, שרגא אירמאי, יהושע בלאו, זאב בן-חיים, משה בר-אשר (י"ר), גדעון גולדנברג, יעקב זוסמן, שמעון זנדבנק, יוסף יהלום, ישראל ייבין, יזהר סמילנסקי, גד בן-עמי צרפתי, מנחם צבי קדרי, יהודה רצהבי, שמעון שרביט;
החברים-היועצים יעקב מנצור, יהודה פליקס, אלישע קימרון, מנחם קיסטר; המנהל הכללי נתן אפרתי; עובדי המזכירות המדעית רונית גדיש, עינת גונן, ברק דן, צביה זמירי, מלכה זמלי, רחל סליג;
אורחים: חברי ועדת שמות צמחי ארץ ישראל עפר כהן ומרדכי כסלו.

- סדר היום:**
- א. תנחומים
 - ב. הרצאת מנחם קיסטר "רצף ושכחה באוצר המילים של העברית הקדומה"
 - ג. הודעה
 - ד. בחירת ועדה לבחינת סגולות מועמדים לאקדמיה
 - ה. שמות צמחי ארץ ישראל - חלק א
 - ו. סימני דפוס
 - ז. דימות
 - ח. ענייני דקדוק: המשקלים פֶּעֶלֹן, פֶּעֶלֹן; גוביינה; כדור רגל ודומיו

א. תנחומים

מ' בר-אשר: נפתח את הישיבה בקימה לזכרו של חברנו שלמה מורג. בשמי ובשם האקדמיה כולה אני שולח את תנחומינו לאשתו ולמשפחתו. כן אני שולח את תנחומינו לחברתנו קציעה כ"ץ על מות אמה.

ב. הרצאת מנחם קיסטר "רצף ושכחה באוצר המילים של העברית הקדומה"
(הרצאה שנתיית לזכרו של פרופ' מרדכי וילנסקי)

[הערת העורך: ההרצאה תתפרסם בחוברת לשוננו לעם נו, ב (התשס"ז).]

ג. הודעה

מ' בר-אשר: האד' צרפתי, ממלא מקום יו"ר ועד הפרסומים, מבקש למסור הודעה קצרה.

גב"ע צרפתי: מכיוון שהגיע לגבורות התפטר האד' בלאו מעריכת כתב העת "לשוננו". ועד הפרסומים פנה לאד' בר-אשר בבקשה שיקבל עליו את התפקיד, והוא נאות. לפי התקנון הועברה ההצעה למנהלת האקדמיה, וכעת היא מובאת לידיעת המליאה.

מ' בר-אשר: זו הזדמנות להודות לאד' בלאו על המסירות ועל העבודה המצוינת שעשה בתקופה הארוכה שערך את "לשוננו". הוא גם הקל על מלאכתו של העורך הבא בחומר הרב המזומן לכרכים הבאים.

ד. בחירת ועדה לבחינת סגולות מועמדים לאקדמיה

מ' בר-אשר: מאחר שלכמה חברים ימלאו בקרוב 75 שנה ויש לבחור חברים חדשים, אני מציע לכונן כמקובל ועדה לבחינת סגולות המועמדים. הרכב הוועדה המוצעת הוא זה: יהושע בלאו, גדעון גולדנברג (יו"ר), שמעון זנדבנק, יוסף יהלום, שמעון שרביט.

נבחרה הוועדה לבחינת סגולות המועמדים בהרכב הזה: יהושע בלאו, גדעון גולדנברג (יו"ר), שמעון זנדבנק, יוסף יהלום, שמעון שרביט.

ה. שמות צמחי ארץ ישראל – חלק א

מ' בר-אשר: אנו באים עתה לאשר את רשימת הביכורים של הוועדה לשמות צמחי ארץ ישראל. הרשימה נדונה ואושרה בוועד המשותף לוועד המינוח ולוועד הדקדוק בסיוון התשנ"ט, ועתה היא מובאת לפנינו. נשמע תחילה מפי יושב ראש הוועדה מרדכי כסלו כמה מילים על הוועדה ועל עבודתה.

מ' כסלו: הוועדה לשמות צמחי ארץ ישראל כוננה בשנת התשנ"ג ביזמת עפר כהן ודוד

טלשיר. לדאבוננו יושבת ראש הוועדה מאז כינונה פרופ' קלרה חן הלכה לעולמה לפני כשנה.

את דבריי היום אני מבקש לייחד לדרך העבודה בוועדה. הוועדה הכינה את רשימת המצע – רשימה מעודכנת של מיני צמחי הבר בארץ ושמותיהם הלטיניים. לצדם הובאו השמות העבריים המקבילים הידועים עד כה. מאחר שכמעט לכל צמחי הבר בארץ ידועים שמות עבריים, עיקר העבודה בוועדה היה לבדקם ולתקן את הדרוש תיקון. הנחות היסוד שעל פיהן עבדה הוועדה הן אלה:

1. כשם שלכל מין שם לטיני אחד, וכל שם לטיני משמש למין אחד בלבד, כך לכל שם לטיני הוצמד שם עברי אחד, וכל שם עברי משמש למין אחד בלבד. השמות הנרדפים – שמות ששימשו ועברו ושמות שהוצעו ונדחו – נדונו לשכחה או לשימור בידי גורמים בעלי עניין.

2. כשם שלכל מיני הארץ שמות לטיניים, כך ניתנו להם שמות עבריים. החל במילים מן המקרא וממקורות מאוחרים יותר וכלה בתעתיק מילים לועזיות באותיות עבריות. המדיניות שונה מזו של שמות בקבוצות אחרות, כגון חרקים וצמחים חסרי פרחים (למשל אצות), שבהן אין לכל יצור שם עברי. הסיבות למדיניות שנקטנו הן המספר הקטן יחסית של מיני הצמחים (כ-2500), היחס המיוחד למינים נדירים ומחקר הצומח האינטנסיבי בארץ ובגבולותיה.

3. כמו השמות הלטיניים, גם השמות העבריים הם בינאריים (שם סוג ושם לוואי): אלון מצוי, אלון התבור ואלון התולע הם שלושה מינים של סוג אחד.

בשלוש ההנחות האלה המשיכה הוועדה את דרכם של ילקוט הצמחים – מהמילונים הראשונים של ועד הלשון (פורסם בהת"ץ) – ושל המהדורה הראשונה של מגדיר הצמחים משנת התרצ"א.

4. הוועדה אימצה את המטרה של ילקוט הצמחים, שנועד לכנס את השמות העבריים לצמחים (וזאת חמש שנים לאחר שהתפרסמה עבודת ההכנה למגדיר – לוחות להגדרת המשפחות של צמחי ארץ ישראל – בשנת התרפ"ה) ולהעמיד לרשות הבוטנאים רשימה מלאה ככל האפשר של שמות.

5. בעיקרון אחד לא הייתה הוועדה עקיבה במאת האחוזים – בהצמדת שמות הסוגים העבריים לשמות הסוגים הלטיניים, ועל כך אני רוצה להרחיב את הדיבור.

יש יתרונות וחסרונות הן להתאמה מלאה של שמות הסוגים העבריים ללטיניים הן לשימור השם העברי. מן המפורסמות שהשמות הלטיניים משתנים בקצב מהיר למדי – כאחוז בשנה. השינויים בשמות הלטיניים הם תוצאה של המאמצים להבין היטב את הקרבה הטקסונומית בין המינים והסוגים, כלומר להפריד בין הרחוקים ולקרב את הקרובים. כאשר הפער בין שתי קבוצות מינים נראה לחוקר גדול למדי, הוא יכול להחליט לחלק את הסוג לשני סוגים. האחד יישאר בשמו הישן והשני יהיה סוג חדש. ההתקדמות המדעית מביאה בעקבותיה חלוקה ואיחוד חוזרים ונשנים בהתאם להשקפות החוקרים, בתקווה שלבסוף חילוקי הדעות ייעלמו. בטלטה זו יש גם תועלת מפני שהשינויים מעידים על קרבה בין סוגים. העוקב אחר השינויים יכול למשל ללמוד כי שזיף, משמש, אפרסק ודובדבן קרובים זה לזה מלסוגים האחרים במשפחת הוורדניים. החיסרון הגדול בשינויים האלה הוא שאנשי מדע שאינם עוסקים בטקסונומיה אינם

מודעים לחילוף השמות. שאלות בסיסיות כמו איזה צמח אנחנו חוקרים אינן נשאלות תמיד, ואם הן נשאלות מתקבלת במקרים רבים תשובה מוטעית או מטעה. אי אפשר לקבל מידע אוטומטי בספרות או באינטרנט על צמח מסוים כי שמו משתנה מפקידה לפקידה, ולעתים שם לטיני אחד שייך, שלא כדיון, לשני צמחים. נדרשים אפוא ידע וזהירות רבה כדי לדעת איזה צמח חקרנו.

האם אפשר להתעלם מן השינויים ולהרגיש בנוח עם השמות הלטיניים הישנים? מתברר שהיצמדות לשמות ישנים, השכיחה יותר בארצות רחוקות ממרכזי המידע, גורמת לעתים לתמיהות. שם לטיני שהיה שגור בפי כול לפני דור, עלול להיעלם בלי להשאיר זכר בספרות המעודכנת.

מחלוקת זו קיימת גם לגבי השמות העבריים. התאמת שמות הסוגים העבריים לשמות הלטיניים המתעדכנים מקנה הרגשת נוחות. קל להתמצא במפתח השמות הלטיניים והעבריים. אולם עם הקדמה המדעית במחקר הנומנקלטורי והטקסונומי ידוע ששינוי שמות הצמחים גורר אחריו אצל המשתמשים מבוכה, חוסר אונים ואף כעס. קיומם של שמות נרדפים מכבידה על החוקר במציאת המחקרים שכבר נעשו במיני הצמחים שהוא מחפש, מכבידה על הזיכרון ומחלישה את הקשר עם הצמחים בשדה. מצד שני, האם יש לקדש שם עברי ולתת לו מעמד של שם עממי אף שגילו כגיל הסטודנט? ימים יגידו אם שביל הזהב שהוועדה בחרה בו הוא הדרך הנכונה.

מ' בריאשר: תודה רבה לאד' כסלו, ותודה לכל חברי הוועדה שעמלו במשך שש שנים על הרשימה שלפנינו.

ר' גדיש: כמזכירת הוועדה מחודשי עבודתי הראשונים באקדמיה אני יכולה להעיד על רצינות הדיונים ועל עומקם הן במישור המקצועי – הבוטני והסיסטמטי, הן במישור הלשוני. עניין רב היה במציאת שמות עבריים מן המקורות ובניסיון לגאול אותם. קפדנות רבה ניכרה בסוגיות הדקדוקיות שעלו, ואלה הגיעו בדרך כלל לדיון בוועדת הדקדוק. למשל: צורת השם אלמוות במעמד נסמך, צורתו וניקודו של דרבן, הגיית ההברה האחרונה בשם תורמוס, המין הדקדוקי של הצירוף ארבע־כנפות, נטיית השמות צפצפה ועדשה ושאלת היידוע של שמות סוגים שהם צירופים. בזכות העבודה המעמיקה של הוועדה הייתה מלאכתו של ועד המינוח קלה.

נותרה עוד שאלה אחת: האם מס' 19 ברשימה ייקרא רב־רגל פשוט או רב־רגל פשוטה? בעצה אחת עם האד' בריאשר מצאנו שאין להטריח בשאלה הזאת את המליאה, וגם היא תידון בוועדת הדקדוק.

מ' בריאשר: הרשימה כבר הופצה בין החברים, ולא נותר לנו עתה אלא לאשרה.

אושרה פה אחד רשימת שמות צמחי ארץ ישראל – חלק א.

1. סימני דפוס

הודעת הוועד המשותף לוועד המינוח ולוועד הדקדוק

השם האנגלי	השם העברי		
apostrophe	גרש, מירכה (יחידה)	'	1
quotation marks	גרשים, מירכאות (כפולות)	"	2
solidus	לוכסן	/	3
reverse solidus	לוכסן הפוך	\	4
hyphen, minus	מינוס, מקף	-	5
comma	פסיק	,	6
cedilla	סדילה	,	7
full stop	נקודה	.	8
semicolon	נקודה ופסיק	;	9
colon	נקודתיים	:	10
exclamation mark	סימן קריאה	!	11
question mark	סימן שאלה	?	12
right parenthesis	סוגר (עגול) ימני)	13
left parenthesis	סוגר (עגול) שמאלי	(14
right curly bracket	סוגר צומד ימני	}	15
left curly bracket	סוגר צומד שמאלי	{	16
right square bracket	סוגר מרובע ימני]	17
left square bracket	סוגר מרובע שמאלי	[18
right angle quotation mark	סוגר מזווה כפול ימני	»	19
left angle quotation mark	סוגר מזווה כפול שמאלי	«	20
greater-than sign	סימן גדול מן [בקריאה משמאל לימין]	>	21
less-than sign	סימן קטן מן [בקריאה משמאל לימין]	<	22
percent sign	סימן אחוז (למאה)	%	23
commercial at	כרכית	@	24
copyright sign	סימן זכות יוצרים	©	25
registered trade mark sign	סימן מסחר רשום	®	26
ampersand	סימן "גם"	&	27
number sign	סולמית	#	28
asterisk	כוכבית	*	29
vertical line	קו אנכי		30
broken bar	קו אנכי מופסק		31
macron	קו עילי	-	32
low line, underscore	קו תחתני	_	33
double low line	קו תחתני כפול	=	34
tilde	גל	~	35
circumflex accent	גג	^	36

השם האנגלי	השם העברי		
acute accent	סימן הטעמה	ˊ	37
grave accent	סימן הטעמה הפוך	ˋ	38
diaeresis	דיאריזיס	¨	39
superscript	ציון עילי, תו עילי	¹	40
middle dot	נקודה אמצעית	•	41
equals sign	סימן שווה	=	42
plus sign	פלוס	+	43
plus-minus sign	סימן פלוס-מינוס	±	44
division sign	סימן חילוק	÷	45
multiplication sign	סימן כפל	x	46
not sign	סימן "לא"	¬	47
currency	סימן מטבע כללי	¤	48
pound sign	סימן לירה סטרלינג	£	49
dollar sign	סימן דולר	\$	50
cent sign	סימן סנט	¢	51
yen sign	סימן ין	¥	52
degree sign	סימן מעלה	°	53
micro sign	סימן מיקרו	µ	54
paragraph sign	סימן סעיף	§	55
pilcrow sign	סימן קטע	¶	56
vulgar fraction one quarter	(שבר פשוט) רבע	¼	57
vulgar fraction one half	(שבר פשוט) חצי	½	58
vulgar fraction three quarters	(שבר פשוט) שלושה רבעים	¾	59

מ' בר-אשר: אנחנו עוברים לדון בסימני הדפוס. מרבית הסימנים שברשימה, כגון נקודה או פסיק, מקובלים וידועים, ואין כוונה לפתוח אותם לדיון. הדיון יתמקד אפוא בסימנים הבעייתיים.

ר' גדיש: ועד המינוח דן ברשימה שלפניכם דיון מעמיק. בימים אלו ממש הפיץ מכון התקנים תקן מעודכן חדש, ובו – כך אמר לי האד' אירמאי – כ-400 מונחי מקלדת ודפוס לפי עולם המחשבים החדש. המונחים שתקבע המליאה ישוקעו בתקן החדש של מכון התקנים, ואם יתעוררו בעיות נוספות הן יובאו למליאה.

א' אבנר: אני מבקש להשיג על שני סימנים: גדול מן (מס' 21) וקטן מן (מס' 22). שמות הסימנים האלה נשענים על שתי הנחות, האחת מפוקפקת והשנייה מופרכת. ההנחה המפוקפקת היא שהמשתמשים היחידים בסימנים האלה הם מתמטיקאים; ההנחה המופרכת היא שכותבים עברית משמאל לימין. השמות גדול מן וקטן מן בצורה שלפנינו נכונים רק כל זמן שכותבים משמאל לימין, כמו במתמטיקה, באותיות לטיניות ואחרות,

אך לא בעברית. לא לחינם באה בסוגריים לצד שמותיהם ההערה על כיוון הקריאה. קודם ממציינים מונח מוקשה, ואחר כך צריך ללוותו בדברי הסבר. לכן אני מציע ללכת בשני סימנים אלו בדרכם של סימנים אחרים ולקרוא להם על שם צורתם, ולא על שם משמעותם בענף זה או אחר. סימנים 19, 20 הם הכפלה של סימנים 21, 22, ומוצע לקרוא להם סוגר מזווה כפול ימני וסוגר מזווה כפול שמאלי. אם כן לסימנים 21, 22 אפשר לקרוא סוגר מזווה ימני וסוגר מזווה שמאלי.

ש' אירמאי: הסמלים האלה הם סמלים בין-לאומיים, ובכל השפות יש להם אותו שם. את דרכם החלו במתמטיקה, ואחר כך עברו לשמש בכל המקצועות שמתמטיקה ולוגיקה משמשות בהם. בכלום, למותר לציין, הם נכתבים משמאל לימין. האקדמיה קיבלה החלטה שנוסחות עם סימנים מעין אלה ייקראו משמאל לימין. הרי לא ניתן שם חדש לסימן חילוק הבא מימין לשמאל. זאת ועוד, מבחינה גרפית הסוגר המזווה שונה מן הסימן גדול מן וקטן מן.

מ' קיסטר: אינני בקיא במתמטיקה, אך בתחום הפילולוגיה נוהגים להוסיף את החסר בכתבי היד בין סוגריים מזווים ולא בין הסימנים גדול מן וקטן מן. בשימוש זה יש לסימנים האלה תפקיד של סוגריים ממש. אינני מוצא פסול באפשרות שבתחום אחד ייקרא הסימן בשם אחד ובתחום אחר בשם אחר – על פי השימוש בכל אחד מן התחומים. הוא הדין בסימן מס' 5, הנקרא במתמטיקה מינוס, וכשהוא בא בטקסט עברי הוא ידוע בשמו מקף, ואפשר שיש מקום לשם כפול גם בסימנים 15–16 (סימני הסוגר הצומד). במדעי הרוח יש מכנים את הסוגריים הצומדים, שלשמם הלא שקוף יש אולי הצדקה במתמטיקה, סוגריים מקושתים.

י' זוסמן: משתמשים בסוגריים האלה גם בחילופי נוסח של טקסטים, בהשלמות ובמחיקות.

ג' גולדנברג: הרשימה איננה רשימת סמלים וסימנים למקצוע זה או אחר. לסימנים האלה תפקידים שונים ומשונים, וכדאי ששמותיהם יהיו ביטוי לצורתם ולא לתפקידיהם. אין זה מעניינו של המונח להסביר את תפקידו בבלשנות או בלוגיקה, וטובים שמות סימנים כגון גל (מס' 35) וכוכבית (מס' 29). אני מסכים אפוא עם האד' אבנר שהשמות סוגר מזווה ימני וסוגר מזווה שמאלי הם הפתרון הפשוט ביותר לסימנים 21, 22. עוד אעיר כי כדאי אולי להשמיט מן הרשימה את סימן הדולר (מס' 50) ואת סימן הין (מס' 52). יש סימנים גם למטבעות אחרים, והיום יש סימן גם למטבע אירו.

ז' בן-חיים: ראשית אני רוצה להעיר על הסוגר המרובע (מס' 17–18). ביאליק קורא לו אריח וברבים אריחיים. יצחק אבינרי סבר שזהו חידוש של ביאליק, אבל מצאתי אריחיים אצל יצחק לאסט בטקסט קדום לביאליק. מדוע לא ייקראו הסוגריים המרובעים אריחיים? חבל להפסיד מילה זו.

כמו כן, ראוי לדעתי לקרוא לגל (סימן מס' 1) זרקא, שהרי צורתו כצורת הטעם זרקא.

י' ייבין: יש לי שתי הערות. סימן מס' 5 כפי שמופיע ברשימה – קו קצר בגובה האות – איננו מינוס אלא מקף. מינוס הוא קו ארוך יותר באמצע האות. ובכלל, בשימוש בעברית צריך להבחין בין שלושה סימני קווים: מקף בגובה האות ובלי רווחים בצדדים; קו ארוך לציון טווח באמצע האות ובלי רווחים בצדדים; קו מפריד באמצע האות ועם רווחים משני הצדדים. המינוס דומה לקו המפריד. גם בעוביו הוא שונה מן המקף. ההערה השנייה נוגעת לסימני ההטעמה (מס' 37, 38). שני הסימנים האלה משמשים לציון ההטעמה בשפות דוגמת צרפתית, אך לא בעברית. בעברית משתמשים או כדרך המצוי במקרא בקו אנכי תחתון, המשמש על פי רוב – למעט כסילוק – להטעמת משנה דווקא (מתג), או בסימן כעין התיב והמהפך מעל האות.

גב'ע צרפתי: אני מסכים עם האד' ייבין בעניין סימני הקו השונים. הבעיה היא שהקו המפריד כלל אינו מצוין. הערה שנייה: מדוע סימן מס' 27 נקרא סימן "גם"? הוא משמש גם לו' החיבור.

ר' גדיש: על סימני הקו השונים נתנה האקדמיה את דעתה בכללי הפיסוק. פה מדובר ברשימה נתונה שהחלה את דרכה כרשימה של מונחי המקלדת. ברבות מן המקלדות אין היום יותר מסוג אחד של קו. מכל מקום כאמור בידי האד' אירמאי רשימה רחבה בהרבה מזו שלפניכם, ועוד סימנים רבים עתידים להידון במכון התקנים.

ע' אורנן: לא רק הסימנים גדול מן וקטן מן נקראים על פי תוכנם ושימושם ולא על פי צורתם. ברשימה עוד סימנים רבים כאלה, כגון סימן זכות יוצרים, סימן מעלה, סימן סעיף, סימן קטע וסימני הטעמה, ואינני חושב שאפשר להימנע מכך. הערה נוספת: כשם שיש סימן גג (מס' 36), יש גם סימן גג הפוך, הקרוי בלעז האצ'ק, והוא נפקד מן הרשימה.

ש' זנדיבנק: לא רק השמות גדול מן וקטן מן מעידים על התוכן ולא על הצורה. גם תחליפם המוצע סוגר מעיד על תוכנו. הוא סוגר על האותיות.

י' מנצור: בצדק העירו כי הסימנים גדול מן וקטן מן אינם סוגריים. לכן אני מציע לקרוא להם תו מזווה ימני ותו מזווה שמאלי.

מ' בר-אשר: אין צורך במילה תו. הם יכולים להיקרא מזווה ימני ומזווה שמאלי.

ש' אירמאי: כפי שאמרה הגב' גדיש, הרשימה שלפנינו היא רשימה מיושנת של סימני מקלדת משנת 1991. אתמול הגיעה לידיי רשימה חדשה ומעודכנת של מכון התקנים, המבוססת על תקן בין-לאומי של סמלים בתחום טכנולוגיית המידע המשמשים במדעים המדויקים. ברשימה כ-400 סימנים, והיא עונה על חלק גדול מן ההערות שנשמעו היום. על כן אני סבור שאין לקבל היום החלטה. אני מציע שאביא את ההצעות ואת ההערות

שהועלו כאן היום לפני הוועדה העוסקת בנושא במכון התקנים, ורק לאחר שהרשימה החדשה תידון במכון התקנים, היא תובא מחדש לדיון במליאה.

י' בלאו: עקרונית אני מסכים לדברי האד' קיסטר וגולדנברג. אשר לפרטים, יש לי כמה שאלות והצעות.

האם לא כדאי לקבוע בסימנים 1-2 מונח אחד? או גרש או מירכה. לכרוכית (מס' 24) אפשר לקרוא a בעיגול, ולסוגר הצומד (מס' 15-16) סוגר גלי. סימן זה משמש הרבה במפעל המילון ההיסטורי לציון הוספה ומחיקה, ואני מסכים שהשם צומד אינו מתאים לו כלל. אני גם מסכים שלסימנים גדול מן וקטן מן (מס' 21-22) יש לקרוא על פי צורתם. מאחר שיש הבדל בצורה ובגודל בין סימנים אלו לסוגר המזווה הכפול (מס' 19-20), אפשר למצוא לסימנים 21-22 שם אחר, למשל סוגר מחודד.

הסימן דיאריזיס (מס' 39) נשאר ברשימה בלועזיותו, ואני מציע לקרוא לו צירי עילי. גם לסדיליה (מס' 7) ראוי למצוא תחליף עברי, אולי פסיק תחתי. אגב, בשפות אחרות מינו הדקדוקי של הסימן הוא זכר. כאן עם תוספת היו"ד הוא הפך לנקבה. לסימני ההטעמה (מס' 37-38) פשוט יותר לקרוא טעם. מאחר שבסימנים מדובר, אין צורך במילה סימן בשם הסימן.

ע' אורנן: גרשיים ומירכאות הם אותו סימן אך השימוש שונה. quotation marks הן מירכאות, אך בשמשן לציון ראשי תיבות הן נקראות גרשיים, ומכאן כפל השם. אשר לשם עברי לסדיליה, כל פסיק הוא תחתי, ועל כן אני מציע שם שהשתמשתי בו בעבר: זנב.

מ' זמלי: עברתי על רשימת הסימנים המורחבת של מכון התקנים. ברבים מן הסימנים, כגון שמות האותיות העבריות, האותיות הלטיניות והספרות, אין צורך לדון, ונראה לי שכמעט כל מה שטעון דיון נדון כאן. רציתי רק להעיר כי המונח אריחיים בא אצלנו במונחי הדפוס משנת התרצ"ג, אבל במונחי הספרנות משנת התשל"ו כבר יש סוגריים מרובעים. וככל שאני יודעת, הוועדה למונחי הספרנות הפועלת כיום לא שינתה בעניין זה דבר.

מ' בראשר: משנתגלתה אתמול רשימת הסימנים המורחבת, הייתי שותף להתלבטות אם להביא היום את הרשימה המצומצמת לדיון. החלטנו להביאה משהתברר למעשה, כפי שאמרה הגב' זמלי, שמרבית הסימנים שצריך לדון בהם מופיעים בה. ואמנם עיקרי הדברים נאמרו היום. מאחר שאיננו יכולים עכשיו לקרוא מונח אחר מונח ולהחליט, תחזור הרשימה לוועד המינוח או לוועדה מקצועית מתאימה, ואשר יסוכם שם יובא למליאה.

ג' גולדנברג: המקלדות שונות ממקום למקום, ומספר הסימנים המצוירים על המקלדת משתנה מעת לעת. יש סימנים רבים שאינם מצוירים על המקלדת אך אפשר להפיקם על

ידי לחיצה על מקשים אלו ואחרים. יש אפוא מקום לפנות לוועדה שהרשימה תועבר אליה בבקשה שתדון בסימנים נוספים הנעדרים מן הרשימה החלקית הזאת.

הוחלט להחזיר את רשימת מונחי הדפוס לוועד המינוח או לוועדה מקצועית מתאימה.

ז. דימות

הודעת המזכירות המדעית

המונח דימות – imaging (דימת – to image) מובא בזאת לאישורה הרשמי של המליאה.

רקע

בעקבות פניות של אנשי רפואה החל בשלהי שנות השמונים נדון המונח בוועד המינוח ואחר כך בוועד המשותף (לוועד המינוח ולוועד הדקדוק). הגדרתו: הפקת דמות באמצעים אקוסטיים (גלים על-שמעיים = אולטראסאונד), אלקטרוניים, תרמיים וכד' וחטלתה על מרקע או צג.

המונח הובא לישיבת המליאה רג (אדר ב' התשנ"ב), נדון והוחזר לוועד המינוח מלווה בהמלצות על שורשים אפשריים. ועד המינוח הציע 'צלימה' או 'דימות', ובתשרי התשנ"ג קבע הוועד המשותף 'דימות'. לישיבת המליאה רח (טבת התשנ"ג) הובאו כל המונחים שנדונו בוועד המשותף, למעט המונח 'דימות', כנראה משום שהובן שיש לקבוע קודם כל מונח מתחום הפסיכולוגיה הנושק למונח הזה. כך קרה שהמונח לא הובא לאישור רשמי של המליאה.

המזכירות המדעית יצאה מתוך הנחה שהמונח אושר ופרסמה אותו בפרסומיה. הוא גם הובא לידיעת הגורמים הנוגעים בדבר, ופורסם בעיתון הרפואה. המליאה מתבקשת אפוא לאשר עתה את המונח.

מ' בר-אשר: המליאה מתבקשת לתקן שגגה פורמלית שיצאה מעם המזכירות המדעית: שנים אחרי הדין בו נמצא שהמונח דימות, שנחשב מאושר, לא אושר מעולם במליאה.

אושרו בהסכמה המונחים דימות (imaging), דימת (to image).

ח. ענייני דקדוק: המשקלים פֻּעֵלוֹן, פֻּעֵלוֹן; גוביינה; כדור רגל ודומיו

מ' בר-אשר: שלושת ענייני הדקדוק המובאים היום לדיון במליאה נדונו בוועדת הדקדוק בעקבות ההערות שהתקבלו על המסמך "החלטות האקדמיה בדקדוק – מהדורת עיצוב", שנמסר לחברי האקדמיה בשלהי התשנ"ט. נפתח בשאלת המשקלים פֻּעֵלוֹן, פֻּעֵלוֹן. תציג את הנושא הגב' גונן.

המשקלים פֻּעֵלוֹן, פֻּעֵלוֹן

סעיף 2.1.5 להחלטות האקדמיה בדקדוק, הן במשקלים פֻּעֵלוֹן, פֻּעֵלוֹן, מביא רשימות שמות

השקולים במשקלים אלו :

א. המילים האלה שקולות במשקל פֶּעֶלֹן (אחרי אליף וחיי"ת - סגול ולפני עיי"ן - פתח) : אָבִיו, בָּדִיו, גָּלוּשׁוֹ, דָּמִיו, חָבִיו, חֲלָמוֹ, חֲצִיו, חֶשְׁבוֹ, יִתְרוֹ, פְּנִיו, סְבִלוֹ, סְרָחוֹ, עֲלָבוֹ, פְּדִיו, פְּזָמוֹ, פְּעָמוֹ, פְּרִיו, פְּתָרוֹ, צָבִיו, קָמְרוֹ, קָשִׁיו, רָעִיו, רָפִיו, שְׁנִיו, שְׁטָטוֹ, שְׂרִיו. תוספת : רָיוֹן (השם הוצא מרשימת פֶּעֶלֹן), אָבְרוֹ, בְּתָרוֹ, גִּבְשׁוֹ, מְרִיו, שְׁרָטוֹ, תְּגִלוֹ, בְּרָפוֹ, חֲלָבוֹ, כְּבִשׁוֹ, שְׁפִיו, אָגְרוֹ.

ב. המילים האלה שקולות במשקל פֶּעֶלֹן (עי' הפועל בדגש חזק ; בתשלום דגש - צירי) : בָּזִיו, בְּטָאוֹ, בְּטָחוֹ, בְּצָרוֹ, גָּזָרוֹ, גָּלוּשׁוֹ, גָּרְעוֹ, דָּכָאוֹ, דָּרְאוֹ, הֲגִיו, זָכִיו, זָכָרוֹ, חֲדָלוֹ, חֲנָרוֹ, חֲנִיו, חֲלָדוֹ, חֲסִיו, חֲשָׁכוֹ, חֲשָׁרוֹ, חֲפָזוֹ, יָרְקוֹ, כְּחָלוֹ, כְּפָלוֹ, כְּפָרוֹ, נָפִיו, נָצָחוֹ, נָקִיו, עָנְרוֹ, עָזָבוֹ, עָלְפוֹ, עָצָבוֹ, עָרְבוֹ, עָרְגוֹ, עָשָׂרוֹ, פְּסִיו, פְּקָדוֹ, פְּרָעוֹ, פְּתָחוֹ, פְּתִיו, צָמְאוֹ, קָבָעוֹ, קָמְחוֹ, קָנְמוֹ, קָשִׁיו, רָאִיו, רָקְבוֹ, רָשָׁיו, שְׁבָרוֹ, שְׁנִיו, שְׁנָעוֹ, שְׁדָפוֹ, שְׁטָפוֹ, שְׁפָחוֹ, שְׁפָלוֹ, שְׁכָרוֹ, שְׁמָמוֹ, תְּאָבוֹ, תְּמָחוֹ.

תוספת : אֲדָשׁוֹ, חֲכִיו, וְתָרוֹ, חֲלָזוֹ, חֲרָגוֹ, חֲרָבוֹ, חֲשָׁכוֹ, טָרְדוֹ, כְּמָשׁוֹ, נָסִיו, עָפְרוֹ, עָקְרוֹ, פְּכָחוֹ, קָפָאוֹ, שְׁגָרוֹ, שְׁטִיו, שְׁצָפוֹ, שְׁנָשׁוֹ, שְׁזָדוֹ, חֲזִיו.

במקרא : חֲסָרוֹ, כְּשָׁרוֹ.

ברשימות אלו לא נכללו שמות שמוצאם לועזי (כגון חֲמָנוֹ, טְמִיו, סְגָנוֹ, פְּגִיו), שמות בעלי חיים (כגון גָּדָרוֹ, צָפָעוֹ) ושמות צמחים (כגון דְּבָקוֹ, כְּתָרוֹ).

המזכירות המדעית הציעה למנות בסעיף רק את השמות המסופקים, היינו השמות שלציבור אין ביטחון באיזה משני המשקלים הם גזורים.

רשימת השמות המסופקים : דָּמִיו, יִתְרוֹ, סְרָחוֹ, פְּתָרוֹ, שְׁנִיו ; חֲסָרוֹ, כְּפָלוֹ, כְּשָׁרוֹ, פְּתִיו, רָשָׁיו, שְׁבָרוֹ, שְׁנָעוֹ.

ברוב דעות דחתה ועדת הדקדוק את החצעה, אך הוחלט להביא את הסוגיה כולה לדיון חוזר במליאה בעקבות בקשתו של ארי אבנר.

ע' גונן : המשקלים פֶּעֶלֹן, פֶּעֶלֹן נדונו באריכות בוועדת הדקדוק ובמליאת האקדמיה בשנת התש"ם בעקבות פנייה של לשכת חיפה לצורך ניקוד המילון למונחי המתמטיקה. הצעת הרוב בוועדה הייתה לאפשר חופש בשקילת שמות במשקלים האלה. המליאה דחתה את ההצעה. לפיכך נקבעו שתי רשימות : האחת למשקל פֶּעֶלֹן, השנייה למשקל פֶּעֶלֹן. הסוגיה הגיעה שוב לוועדת הדקדוק משנתגלה ברבות הימים כי יש לעדכן את הרשימות ולהוסיף להן שמות רבים שחסרו ומונחים שנתחדשו במשקלים האלה. רשימות המילים הלכו והתארכו ויצרו מעין מילון לשני המשקלים, ולא דקדוק בעל עקרונות מוסדרים. בגלל נוסח הסעיף, המתיימר לכלול את כל השמות במשקלים האלה, צריך יהיה לשוב ולעדכן את רשימותיו מזמן לזמן. לפיכך הציעה המזכירות המדעית - כאמור בהודעה - לשנות את מבנה הסעיף ולהביא בו רק את השמות הבעייתיים, כגון פתרון וכישרון, שיש אצל הדוברים ספק לאיזו קבוצה הם משתייכים. ההצעה נדחתה בוועדת הדקדוק, אך האד' אבנר השיג על הסעיף כולו, והוחלט להביא את השאלה לדיון חוזר במליאה.

א' אבנר : מכיוון שכמעט לא ידוע לי על צמד מילים בעלות הוראה שונה במשקלים פֶּעֶלֹן, פֶּעֶלֹן, הצעתי היא להניח ללשון לעשות את שלה. דובריה הם שיכריעו. מוטב שהאקדמיה תניח ידה מן השאלה ולא תקבע דבר.

ג' גולדנברג : מדובר בשני משקלים השונים זה מזה רק בצורת היחיד בנפרד. במקור

ייתכן שמדובר בשתי חלופות למשקל אחד, אולם היום אין לאחד את שני המשקלים מאחר שזה בניגוד לשימוש הלשון. אי אפשר להפוך אָבִיזֶן לאָבִיזֶן או בְּטָחוֹן לְבְּטָחוֹן, ואין מנוס מלספק רשימות שכמוהן כמילון.

ע' אורגן: גם אני סבור שצריכה להתפרסם רשימה מלאה, ולא רק רשימת השמות המסופקים. ראוי שידע הציבור מה קבעה האקדמיה. אני מתאר לעצמי שבסופו של דבר תהיינה הרשימות פתוחות לקהל, ויוכל אדם לשבת בביתו ליד המחשב ולראות את הרשימות של האקדמיה. לכך עשויה להיות השפעה על השימוש בעתיד. אולם אינני בא לפסול צורות אחרות או לאסור על חידושים מן הציבור. למשל שמעתי אנשים המשתמשים בצורה דְּמִיּוֹן במובן של 'כוח הדמיון' (imagination), ובצורה דְּמִיּוֹן במובן של 'דבר הדומה לחברו' (resemblance). גם אם נצטרך מפעם לפעם לעדכן את הרשימות – להוסיף או לגרוע שמות – היום בעידן המחשב זה דבר של מה בכך.

מ"צ קדרי: גם לדעתי שתי הרשימות מוצדקות. לנוחות המעיין הייתי מוסיף למשקל פְּעֻלּוֹן את צורות הנסמך ואת הכתיב חסר הניקוד.

י' בלאו: עלינו להיזהר מאוד שלא ליצור ניגודים בין שני המשקלים, כלומר שלא יימצאו בהם משורש אחד צורות שונות משמעות. או אז תרבה המהומה, ותעיד על כך המהומה שנתנו לה יד בשמות אָמֵן, אָמֵן.

יש לתת שתי רשימות לפי המקובל, אבל אינני חושב שיש לראות אדם בחזקת שוגה אם עבר ממשקל אחד לרעהו. אם למשל יכתוב אדם פיתרון (ביו"ד!), לא הייתי מתקן לו. מוטב לתת לדברים שיתפתחו מעצמם מבלי שנקבע בהם מסמרות.

מ' קיסטר: אני מצטרף לדעה שמוטב לתת ללשון לעשות את שלה, כי בכל מקרה היא עושה את שלה. יצירת רשימות סגורות בלי כלל להיתלות בו מעמיסה מעמסה מיותרת על הדובר, והשאלה היא לשם מה זה נחוץ, אם למעשה הרשימות פתוחות. מילים חדשות נוצרות, ואין לדעת מדוע מילה כגון פְּרָפּוֹן נשקלת במשקל זה ואילו מילה כגון חֶפְיוֹן – שאגב איננה ברשימה – נשקלה במשקל אחר.

מ' אזר: אם מטרת הרשימות לקבוע את השמות השייכים למשקל פְּעֻלּוֹן ואת השמות השייכים למשקל פְּעֻלּוֹן, אני חושב שצריך ליצור שלוש רשימות, לא שתיים: רשימת השמות שנשקלים אך ורק במשקל פְּעֻלּוֹן, רשימת השמות שנשקלים אך ורק במשקל פְּעֻלּוֹן ורשימת השמות שיכולים להישקל הן בזה והן בזה.

ש' זנדבנק: אני מסכים עם האד' אזר. אין להגיד שבביצה יש חֶלְמוֹן. הפתיחות בין שני המשקלים מוגבלת, ולכן יש צורך בשלוש רשימות.

מ' בר-אשר: אין ספק שהלשון אמרה את דברה. יש שמות השקולים רק באחד משני

המשקלים ויש שמות ניידים. הסיבה לניידות היא כמובן העובדה שמלבד צורת הנפרד, כל הצורות האחרות זהות. כך קרה גם במשקלים אחרים שאחת או אחדות מצורתיהם נפגשו. צריך לדעת לתת כאן משקל רב לנוהג ולמקובל, ולשם כך נדרשת לנו עבודת מחקר מקיפה. הדעת נותנת שהקבוצה השלישית עודנה מצומצמת בהיקפה.

ע' גונן: בהודעה למליאה מנויים שנים עשר שמות.

א' אבנר: אם רוצים אפשר להגיע גם לחמש רשימות. על השלוש האמורות אפשר להוסיף רשימת שמות הנשקלים על פי רוב במשקל פֶּעֶלֹן ולפעמים במשקל פֶּעֶלֹן, ורשימת שמות הנשקלים על פי רוב במשקל פֶּעֶלֹן ולפעמים במשקל פֶּעֶלֹן. אינני בעד חמש רשימות, אבל צריך להיות ברור כי כל ניסיון לחלק את השמות לפי רשימות הוא בעייתי.

מ' בר-אשר: עצם העיסוק בלשון בעייתי.

א' אבנר: העיסוק בלשון איננו בעייתי. בעייתי הניסיון להורות הלכה מתוך העיסוק בלשון. אני מציע להניח בינתיים לעניין הזה בלי לפרסם רשימות חדשות. ייתכן שבעוד כמה שנים יהיו לנו הרבה פחות ספקות.

י' מנצור: במקום לקבוע קביעות נחרצות, אפשר לתת רשימות של הצורות הרווחות, כלומר של המצוי. רשימות כאלה קל להכניס בהן שינויים.

י' ייבין: כדאי לקבוע רשימות ולהוסיף שלגבי כמה מן השמות רווחות שתי הצורות. כאמור להכללת שם ברשימה זו או אחרת השלכה לא רק על המבטא ועל הדקדוק אלא גם על הכתיב חסר הניקוד.

מ' קיסטר: מה ההקשר שהרשימות האלה אמורות להינתן בו? הרי איננו מונים למשל גם את כל השמות הסגוליים.

ע' גונן: הסעיף הזה מובא בהחלטות האקדמיה בדקדוק במסגרת הדיון במשקלים, אבל זהו סעיף ייחודי. על פי רוב נקבע כלל, למשל הכלל הקובע אם שם יהיה במשקל פֶּעֶלֹן או במשקל פֶּעֶלִי, והרשימות מונות יוצאים מן הכלל, ואילו כאן נתונות רשימות סגורות בלי כלל.

מכל מקום, בהבאת רשימות המלוות בקביעה שבציבור נוהגות כמה דרכים אנחנו עוברים מדקדוק פוסק לדקדוק מתאר. זאת ועוד, כמה מן השמות, דוגמת פתרון, דמיון, כישרון ורישיון, מצויים במילוני האקדמיה. המזכירות המדעית שוקדת על ניקודם ונדרשת הכרעה.

מ' בר-אשר: דעות מדעות שונות נשמעו היום, ואינני חושב שהדברים הגיעו כדי גיבוש.

במצב דברים זה לא הייתי רוצה שהמליאה תקבל החלטה לכאן או לכאן, ואני מציע שהעניין יחזור לוועדת הדקדוק.

השאלה הוחזרה לוועדת הדקדוק לצורך ניסוח ועיון מחדש.

[הערת העורך: להמשך הדיונים וההחלטה שהתקבלה ראה להלן, בישיבות רנד, רנה].

גוביינה

בסעיף 2.2 להחלטות האקדמיה באה הצורה גִבְיִנָה, שנקבעה בישיבה נד (ניסן התשכ"ג), על דרך אומדן ואולפן. אהרן דותן ערער על הצורה. לדבריו אין איש אומר כך ומוטב לאשר את הצורה הרווחת גִבְיִנָה. הוחלט להעביר את השאלה להכרעת המליאה.

מ' בר־אשר: בשעתה החליטה האקדמיה לאמץ את הצורה המלומדת גִבְיִנָה, אך המציאות הכריעה אחרת. כעת מציע האד' דותן לאשר את הצורה הנוהגת גִבְיִנָה.

ע' גונן: חיזוק לצורה הרווחת אפשר למצוא באחד ממאמריו של מרדכי מישור על תהליך של מעבר מדיפתונג ya לדיפתונג ay במסורת האשכנזית. אגב, ביאליק במאמרו "גילוי וכיסוי בלשון" מנקד גִבְיִנָה.

א' אבנר: זאת האקדמיה ללשון העברית ולא ללשון הארמית. אם השאלה היא כיצד להגות את המילה בארמית, התשובה גִבְיִנָה נכונה. אם השאלה היא כיצד להגות אותה בעברית, אין פסול אם העברית סוטה, כבמקרים רבים אחרים, מן הלשון המשאילה. אנו גם אומרים ר' טְרִפּוֹן ולא ר' טְרִיפּוֹן.

מ' בר־אשר: אינני מציע להתייחס לארמית כלשפות אחרות שהשפיעו על העברית, כגון יוונית ורומית.

א' אבנר: יותר משמטרידה אותי דרך ההגייה של מילה ארמית זו או אחרת, מטרידה אותי ההגייה המלעילית של רבות מן המילים השאלות מארמית. זה מהותי בהרבה.

י' בלאו: מה שאמר האד' בר־אשר, שאין להתייחס לארמית כשם שמתייחסים ליוונית ולרומית, הוא כמובן נכון. המשקלים הארמיים מקבילים בדיוק למשקלים שלנו. אם נאשר את הצורה הרווחת – ואין זה משנה אם יש לה תיעוד ואם זו התפתחות טבעית – ניצור במו ידינו משקל חדש. נדמה לי שאם נעמיד זה לצד זה את היתרונות ואת החסרונות, נימצא חסרים.

מ' קיסטר: אינני חושב שאנשים עומדים על הקשר בין גִבְיִנָה לשורש גב"י ושהמילה

נתפסת כשקולה במשקל כלשהו. דומני שהיא נתפסת כמילים זרות אחרות נטולות משקל, דוגמת אלכסון.

י' רצהבי: אני מצדד בעמדת האד' בלאו. המילה היא גִּבְיָנָה. כך הגו אבותינו, כך היא המסורת שבפי יהודי תימן, ואינני רואה הצדקה לשנות את המסור בידינו.

מ' ברי-אשר: העמדות ברורות ואפשר לעבור להצבעה.

הצבעה

בעד גִּבְיָנָה - 5

בעד גִּבְיָנָה - 7

הוחלט: גִּבְיָנָה.

כדור רגל ודומיו

בסעיף 6.3.4 לחלטות האקדמיה בדקדוק מובאת החלטת המליאה מן השנים התשכ"ג (ישיבה נב) והתש"ם (ישיבה קמג) לגבי כתיב המילים כדור רגל, כדור סל ודומיהן: שמות משחקי הכדור וסוגי הכדורים נכתבים בשתי תיבות, למשל: כדור רגל, כדור סל, כדור יד.

לפי זה ייאמר: שחקן כדור רגל, שחקן כדור סל וכד' (ולא: כדורגלן, כדורסלן). בעקבות בקשות חברים דנה ועדת הדקדוק בשאלה והציעה לאשר את כתיבת שמות המשחקים בתיבה אחת: כדורגל, כדורסל. מזה משתמע שאפשר לגזור מן החלחם את שמות השחקנים: כדורגלן, כדורסלן. שם הכדור עצמו ייכתב בשתי תיבות: כדור רגל, כדור סל.

מ' ברי-אשר: הגענו לסעיף האחרון שעל סדר היום. לפני עשרות שנים החליטה האקדמיה שהצירופים כדור רגל, כדור סל וכיו"ב ייכתבו בשתי תיבות. מהחלטה זו נובע כי השחקנים נקראים שחקן כדור רגל, שחקן כדור סל וכד'. בעקבות הנוהג לכתוב כדורגל וכדורסל בתיבה אחת ובעקבות הצורות הרווחות כדורגלן וכדורסלן התבקשה ועדת הדקדוק לחזור ולדון בשאלה. הוועדה החליטה להבחין בין המשחקים לכדורים. לשמות המשחקים אין צורות רבים, ועל כן אושרה כתיבתם בתיבה אחת – כדורגל, כדורסל. מצורות אלה נגזרים מכללא שמות השחקנים כדורגלן, כדורסלן. אבל שמות הכדורים עצמם, שלהם צורות רבים, יוסיפו להיכתב בשתי תיבות, ויש בכך היגיון שהרי שני כדורים המשמשים למשחק הכדורגל אינם כדורגלים כי אם כדורי רגל.

ע' גונן: ערכתי משאל בקרב תלמידי בכיתה י': הכתבתי להם כמה משפטים שבא בהם השם כדורגל כמשחק וגם ככדור עצמו. כמעט כולם כתבו הן את המשחק הן את הכדור בתיבה אחת. אלה שהפרידו כתבו דווקא את שם המשחק בשתי תיבות. נראה לי שיקשה על הציבור להבין החלטה המבחינה בין שם המשחק לשם הכדור. אני מציעה שלא

להתערב, כלומר לאפשר הן את הכתיב בתיבה אחת הן את הכתיב בשתי תיבות בלי הבחנה. כך בכל מקרה תוסיף הצורה כדורי רגל לעמוד לרשות הנזקקים לצורת הרבים.

ע' אורנן: ידוע שתלמיד רוצה לרצות את מורהו. הוא כותב את מה שהוא חושב שהמורה היה רוצה לקרוא. לכן אינני חושב שעל פי המשאל בכיתה יישק דבר. עלינו להחליט על פי ההיגיון שלנו, ופתרון ההבחנה שהציעה הוועדה טוב בעיניי.

גב"ע צרפתי: אני חושב שיש לקבוע לשני המובנים כתיב בתיבה אחת. לפי הרגשתי לא ינסו לרבות את הצורה כדורגל, ומי שחפץ ביותר מכדור אחד יבקש 'כדורים לכדורגל', 'כדורים לטניס' וכיו"ב.

מ' קיסטר: חסר למליאה מידע. בכתיבת המילה כדורגל בתיבה אחת אנו הולכים אחר המנהג, אך לא ניתן לנו מידע על נוהגם של עיתוני הספורט ושל השדרנים בבואם לרבות את שמות הכדורים.

מ' בראשור: השדרנים אולי מדברים על כדורים סתם ולא על כדורי רגל, אבל אלה שירצו בכל זאת לרבות את כדור הרגל לבטח לא ייצרו צורה כגון כדורגלים.

מ' קיסטר: אם תתקבל הצעת הוועדה, מה תהיה צורת הרבים של הכדור המשמש במשחק הכדורעף?

מ' בראשור: מן הסתם כדורי עף, אבל אני מציע שהמליאה תצביע כעת על כתיב שמות המשחקים בלבד, ואילו שאלת שמות הכדורים תחזור לוועדת הדקדוק לדיון נוסף.

הצבעה

בעד הצעת הוועדה משמות המשחקים ייכתבו בתיבה אחת - 8
נגד - 2

אושר כתיב שמות המשחקים בתיבה אחת (כדורגל, כדורסל וכד'). שאלת שמות הכדורים הוחזרה לוועדת הדקדוק.

[הערות העורך: (א) מן ההחלטה משתמע שאפשר לגזור משמות המשחקים כדורגל, כדורסל את שמות השחקנים כדורגלן, כדורסלן; (ב) כתיב שמות הכדורים בשתי תיבות אושר בישיבה רנה.]